

ĐẠI SỨ QUÁN HỢP CHỦNG QUỐC HOA KỲ
Phòng Thông tin - Văn hoá
Tầng 3, Rose Garden Tower, 6 Ngọc Khánh
Hà Nội, Việt Nam
(84-4) 831-4580 -- Fax: (84-4) 831-4601

TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ CỦA BỘ NGOẠI GIAO HOA KỲ
CÁC VẤN ĐỀ TOÀN CẦU, 4/2001
BÁO CHÍ VÀ ĐẠO ĐỨC

BÁO CHÍ TRONG KỶ NGUYÊN WEB

Bob Giles - Chủ báo Nieman Reports, Quỹ báo chí Nieman, Đại học Havard

Báo chí trên mạng có khí phách và hiếu chiến, song phong cách và chu kỳ tin tức suốt ngày đêm đặt ra những vấn đề là làm thế nào báo chí điện tử có thể đưa tin một cách phù hợp với các tiêu chuẩn cao nhất của báo chí.

Những tổ chức báo chí chính thống đang đấu tranh đòi áp dụng các tiêu chuẩn báo chí cũ đối với mạng Internet nhưng nhận ra rằng thật không dễ dàng khi chuyển các phẩm chất chính xác, cân bằng và rành mạch sang một phương tiện ở đó những ưu điểm về tốc độ và thời gian chế ngự.

Công nghệ web đã tăng cường chức năng giám sát truyền thống của báo chí bằng cách cung cấp cho các phóng viên những phương cách có hiệu quả để điều tra sâu hơn nhằm thu thập tin. Khả năng tìm kiếm tài liệu, sưu tầm lai lịch, hoàn cảnh lịch sử và xác định các nguồn tin có độ tin cậy đã tăng cường năng lực của các phóng viên. Công nghệ web cũng đưa đến một nền văn hóa cơ bản khác trước, được xây dựng trên sự giao tiếp, tương tác, ít luật lệ hơn và ít hạn chế hơn.

Tốc độ và sự kịp thời đã từng là sức mạnh của các tờ báo. Các dịch vụ điện báo đã tạo dựng nên tiếng tăm của mình nhờ là nơi đầu tiên tiếp xúc với những bài phóng sự lớn mà mọi người thường thấy trên các báo địa phương. Sự tức thời của vô tuyến truyền hình đã đoạt lấy thứ vũ khí này từ báo viết. Giờ đây mạng Internet đã tạo cho mình những lợi thế về tốc độ và tính kịp thời và do vậy nó đã tạo điều kiện để các báo chạy hết công suất bằng việc đưa tin sot đeo và mở rộng các tính chất hoạt động của mình thông qua việc đổi mới, cải tiến như ra báo buổi chiều trực tuyến.

Tại giao điểm của báo chí truyền thống và mạng Internet, dự định áp dụng các chuẩn mực của tòa soạn truyền thống đã phải đương đầu với những giá trị khác như tự do, bất kính, cổ động và phong thái. Các phóng viên của mạng Internet cho rằng giọng điệu kẻ cá của báo chí truyền thống không chạy trên mạng được. Họ so sánh phương tiện mới của họ với tinh thần thật sự của Điều luật Bổ sung thứ nhất của Hiến pháp Mỹ trong đó đảm bảo tự do ngôn luận, tự do báo chí và tự do hội họp. Những người viết báo trực tuyến cho rằng phương tiện mới của họ gợi nhớ thời kỳ các báo có khí phách và hiếu chiến. Ann Compton, làm việc cho hãng ABC News miêu tả sự khác nhau cơ bản giữa các nhà báo trực tuyến của bà và các phóng viên truyền hình của hãng như sau: "Chúng tôi viết sáng sủa hơn. Chúng tôi đưa vào nhiều từ lóng hơn. Đưa tin trên mạng có sự phong phú mà người ta không thể đạt được trên TV". Giữa các trang web và các tờ nhật báo có thể thấy sự so sánh tương tự.

Sự phong phú như vậy có phù hợp với các chuẩn mực cao nhất của báo chí không? Bản chất bất kính, khiêu khích và vô trách nhiệm của mạng Internet có thể thích ứng với một nền văn hoá mà truyền thống của nó đã được hình thành bởi một phương tiện khiêm tốn và có kết cấu chặt chẽ hơn không?

Quá trình xây dựng các tiêu chuẩn trực tuyến đang tiến triển, và bị ảnh hưởng của 3 diễn biến. Thứ nhất là thực tế các trang web chủ đạo sẽ do cơ quan truyền thông cũ quản lý, đó là các tổ chức báo chí truyền thống như nhật báo, các tạp chí và đài truyền hình cáp và mạng. Tác động của thị trường đã làm cho điều này trở thành một thực tế, vì thị trường này tỏ ra đặc biệt khó khăn đối với các công ty mới nổi. Những công ty thiếu vốn hoặc ít tiếng tăm hoặc chiến lược marketing yếu đang bị loại bỏ. Nằm trong số những công ty sống sót là các tổ chức báo chí chủ đạo có nguồn lực để xây dựng những trang web rất mạnh và đảm bảo rằng các trang web này phản ánh những chuẩn mực chặt chẽ theo đó báo viết được soạn thảo và biên tập.

Thứ hai là những nỗ lực của các phóng viên trực tuyến nhằm tạo ra các chuẩn mực của trang web. Hội báo chí trực tuyến đang bắt đầu một dự án phát triển các qui định kể cả các khuyến nghị về việc chúng sẽ được áp dụng và giám sát như thế nào. Tài trợ của quỹ Johns và James L. Knight Foundation sẽ cho phép Hội báo chí trực tuyến thuê một giám đốc dự án và hoàn thành đúng thời hạn, vào tháng 10 năm 2001, các qui định mà họ khuyến nghị.

Rich Jarosky, chủ tịch của Hiệp hội báo trực tuyến và là thư ký tòa soạn của tờ *Nhật báo phố Wall tương tác* (*The Wall street Journal Interactive*) cho biết có nhiều nỗ lực đã nỗ lực sau dự án. Jarosky nói rằng quá nhiều quyết định báo chí trực tuyến được đưa ra một cách tự phát, chứ không có lý do. Chúng tôi hy vọng phát triển một loại thông tin □ tư liệu không có tính chỉ thị, lãnh đạo mà thuyết phục, không chỉ là các phóng viên mà cả những người làm việc trong các môi trường văn hoá trực tuyến khác nhau và làm nên sự khác biệt giữa báo chí và thương mại.

Thứ ba và có lẽ ảnh hưởng sâu rộng nhất đến các chuẩn mực của báo chí là sự tương tác qua lại lẫn nhau xuất hiện khi các phóng viên đưa địa chỉ thư điện tử của họ trên trang web. Thư điện tử có thể đưa lại những phản hồi tức thì về một tin vừa được đưa lên mạng hoặc về một tin đọc trên báo khi uống cà phê vào buổi sáng. Một số phóng viên đang dựng lên những hàng rào ngăn cách với sự dính líu của người đọc bằng cách không sử dụng thư điện tử hoặc sử dụng bộ lọc cho phép họ chỉ nhận những thông điệp mà họ muốn.

Thư điện tử làm cho các phóng viên và biên tập viên được nghe ý kiến của những người có thể biết đôi điều về bài phóng sự và có thể chia sẻ một quan điểm có uy tín, cung cấp thêm nguồn tin và nêu nhận xét về khả năng bài phóng sự sẽ có thể mất cân bằng hay không công bằng. Tiềm năng của sự tương tác qua lại lẫn nhau như vậy có thể góp phần vào việc nâng cao trình độ hoạt động của báo chí.

Jon Katz, một bình luận viên trên trang web, chuyên viết cho trang Slashdot.com cho biết: "Điều đáng ngạc nhiên đối với tôi là mức độ mà độc giả bắt tôi phải có trách nhiệm đối với những việc tôi đang làm. Dù bạn viết gì thì mục báo của bạn cũng đem nó đến với những người nắm rõ vấn đề nhất... Điều mà bạn học được là: cột báo không phải là câu kết mà là lời mở đầu."

Được phép đăng lại, dịch ra và đưa lên Internet. Bài này đã được Nieman Reports cho phép đăng lại

Toàn văn bằng tiếng Anh: <http://usinfo.state.gov/journals/itgic/0401/iige/gj07.htm>